

THRENI SVPER INCENDIO

ISLEBIANO (QVOD MENSE
AVGVSTO ANNI M. DCI. COORTVM
est) fusi, & meditatiunculæ ταραπυθηκαι iisdem cum fru-
ge eliciendis & abstergendis accommodatæ:

Quibus subiungitur

QVERELA GERMANIAE

*De deplorato & confuso suoipsius statu, deq; mi-
serabili omnium rerum facie: simulq;*

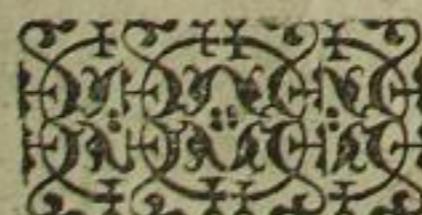
DE TERRÆMOTV,

(Qui mense Septembri An. eodem factus est,) scrip-

tiunculæ νεστηκαι.

*OMNIA SINGVLATIM ET IVNCTIM ELEGIS
& Epigrammatis comprehensa, & cum in Vrbis, de religiosa pietate
& re literaria optime merita solatum: tūm ad testandum debitæ
συνποδίαι affectum & effectum erga eandem, atq; ipsam
communem nostram Alemannorum patriam,
typis subiecta à*

IOANNE HOFMANNO HVSANO POETA
& Ecclesiæ Neouilnensis pastore.

FRANCOFVRTI,

In Officina Typograph. Wolfgangi Richteri,

Hist. Saxon.

ANNO M. DCIL.

H.

216,16

Viris clariss. & amplissimis

DD. IOANNI PICÆ IC.
NASSO-SARÆPONTANO CON-
SILIARIO AC PRÆFECTO ALTA- ET
NEOVILNENSIVM STOCKHEIMENSIVM QVE DI-
gnissimo:& PETRO VFFENBACHIO Phil. & Med. D. Reiq;
publ. Francof. ad Mœnum, Physico ordinario, amicis &
compatribus mihi plurimum colendis:nec non virtutum,
doctrinæ generisq; splendore spectatissimis, DD. IOANNI
IACOBO & BARPTOLOMÆO STEINHAIME.
RIS, fratribus: ibidem amicis meis
suauissimis

*Hoc qualemunque Poema strenæ loco merito lu-
bensq; dono dicoq;.*

PEniculus pinxit meus ille poeticus ipsam
Extremi mœstam temporis effigiem.
Addere si viuos posset mea penna colores,
Pictor Apellæus, Phœbus & ipse forem.
Et ceci nilamenta meis Islebica metris
Imparibus, quæ sunt luctibus apta nimis.
Si meus exprimeret stylus illa ligatus ad vnguem,
Cogeret immanes illa crymare feras.

A 2 Edide-

Ediderit tellus quos consternata fragores,
Exposui paucis & sine luce modis.
Qui quales fuerint, si dixero carmine digno,
Concipient etiam ferrea corda metum.
Rerum materies hæc in iucunda nouarum
Non per curfa mihi sed modò tacta fuit.
(Nuncia grata loqui prolixo carmine malo
Quàm funesta; breuis luctifer esto sonus.)
Ista minuta dico vobis bona chartea tantis,
Ornandis strenâ nobiliore viris.
Et magni paruis donis capiuntur, amico
Ex animo verè candiduloq; datis.
Hæc sacro tantisper vobis, dum grande volumen
Expectata typis det mea Musa suum.

DE

DE INCENDIO ISLEBIANO.

I.

Ecquibus exponam mea detrimenta querelis
Magnare purgatrix dogmatis illa sacri?
Vrbs data cordifluis lamentis tota, pererrem
Quo mea contuitu ruderaiacta foro?
Non mala vocemea poterunt mea cuncta referri,
Ora licet fuerint multiplicata mihi.
Sol adhibere tuos potuisti candide vultus?
Te ferrugineâ fronte fuisse reor.
Non tibi flammantem sublata fauilla colorem
Induxit stupidos non rubefecit equos?
Crediderim voluisse tuos subsistere currus,
Rursus in Hesperium condere seq̄s fretum.
Lucifer ô nosse hac infortunia, noctem
Non discussisset nox tua clara nigram.
At non albentes te frenauisse iugales
Auguror: his penitus forma cruenta fuit.
Qualis erat cum Roma ferros confedit in ignes,
Milite Teutonico depopulante lares.
Me Nymphæ raucis deplorauistis in undis,
Luxisti passis multa Napæ acomis.
Fudisti multum mea tu fontana cruorem
Pura prius sed nunc turbida lymphanimis.
Tu quoque tu planctus communis mater acerbos
Duxisti, motus ut tremefacta dares.

Vos urbes, miseram quæ me defletis, amicas
Admonitas iubeo casibus esse meis.
Mente meos docili quæstus ediscite, vobis
Vocibus hos iunctis vestra iuuent a canat.

A 3 Post-

Postgeniti memores incendia nostra renarrent,
Rebus vi in latis prætimuisse queant.
Eloquar? an sileam? nostra quis finis & ortus
Aerumna fuerit? quam recitere velim!
Sed meus in vacuas prius ibit Spiritus auras,
Quam mala Lethais mersero tanta vadis.
In uitis etiam perpessa pericula nobis
Obueniunt; queritans egerit illa dolor.

Quantam ihi gelidam cepit trepidatio mentem;
Quando polus noster prodigiosus erat!
Hic mihi clavis erat metuenda præcius augur,
Deq; meis flammis flamma signa datur.
Infelix querulo plangebat in aere cætus,
Hoc mihi portentum causa paucoris erat.
Quo mihi conspecto, tenebris exanguis obortis
Succiduo dico proculbusisse genu.
Flos melior turbæ ciuilis ad æthera mentem
Flexit, & vñanimi voce poposcit opem.
Clementes superos mea templa vuentia verbi
Voce resultabant admonitrice sacri.
Ipsa recordabar multâ me labe grauata
Attraxisse meo crimine triste malum.
Non nulli cæca vitiorum nocte sepulti
Carpebant monitus ore procace pios.
Ergo, quod incubuit, fuit immutabile fatum,
Quam mala vita manet, cedere pæna nequit.

Post ipsum castâ natum de virginе Christum,
Aetheris occlusas qui reseravit opes:
Sæcula cum decimum sextum transacta preirent
Iam numerum, primus iunctus & annus erat:
Fulserat Erigone, cælis gratissima virgo,
Bis nouies astro vis a calente suo:

Hoc

*Hoc ferale meis dabant incrementa ruinis
Prima, quod in fastis tempus habebat meis.
Res nouas saecula nouas portant, nouus ordine verso,
It status antiquo promeliora malus.
Ignis erat, dubito demissus aethere, fatus
A male consulto ciue sit anne domi.
Sed reor, ignis erat demissus ab aethere, de quo
Miserat ostentum perniciiale Deus.
Hic in me pauidam delapsus turbine saeuo
Obvia corripuit quaeq; crepante sono.
Sufflauere suis incendia concita pennis
AEoli fratres, & fremuere truces.
Vah! in iacturam conspirauere dolendam
Ignis & aura meam. Spes opis ecqua mihi?
Ipse creaturas famulas ultricibus armis
Induit offensâ plenus edace Deus.
Quem premit irati vindicta grauissima cæli,
Illi bella mouet quicquid hic orbis habet.
Est illata meis rabies Vulcani aectis
Improuisa, velut Troia secunda forem.
Hac in parte tamen fatum mihi mollius iuit,
Quod non eriperet nox tenebrosa diem.
Aethereas octaua fores reserauerat hora
Matutina, meo signe petente lares.
Sed mihi quid Phœbus, quid lux mihi profuit ingens
Si fuit in totum flamma morata diem?
Auget amariciem luctus, non posse mederi,
Et mala, quæ videas, non abigenda pati.
Ignibus astabam, sed eos prohibere ne quibam,
Spectatrix propria conditionis eram.*

Sap. 5. v. 18. &
cap. 15. v. 24.

202.

Appo-

*Appositis ædes scalis ascendere, lymphas
Et dare largifluas nisus inanis erat.
Lumina lacrymulis emulsa frequentibus isthac
Flumina dixisses nostra fuisse, puto.
O si flammara pax illis delenda fuisset,
Fudissent plenis stagnare fusa vallis.
Exteracœlestes non soplit lympham fauillas,
Intima vincit eas pectoris vnda pii.
Si quis inhumanâ natus de stirpe Getarum
Vidisset, lacrymas non tenuisset homo.
Naturam tristem mecum trepidasse locutam
Næniolasque, polos & crepusse reor.
Ignibus aere & turres & nubibus altis
AEqua relucebant tecta sacrata D E O.
In gremio matres sua pignora caraferabant,
Virginei stabat plebs miseranda gregis.
Fæmineus totos muros ululatus obibat,
Et dabat euulso crine senecta preces.
In quali fuerint grauidæ formidine matres,
Vocibus humanis dicere nemo potest.
Equocung, loco simul aduolitare videbam,
Heu consternatos seminecesq; viros.
Mens sua confusis animis erepta, suusq;
Pectoribus sanguis, faucibus ipse sonus.
Corda pauor, tremor ossa, comas rigor, horror ocellos
Concutiebat: erant omnia plena metu.
Quælibet aura leuis strepitus quicunq; pusillus
Ansæ mihi subiti magna pauoris erat.
Arboreum rapido folium ceu flamine motum:
Terrebar cunctis sic tremefacta fibris.
Non fuit horridior Xantho flagrante tumultus:
Non ardente tuâ Sardanapale pyrâ.
Omnicremæ stragis ventosa potentia tantæ
Attigit immensas & labefecit opes.*

Intueor

*Intueor quoties mea tecta nitentia quondam
Nunc aequata solo, diffuso mæstitia.
Et feror ingmitum fremitumq; , cremata recensens
Condita Dædalo templo magisterio.
Abstulit argentum mihi Mulciber, abstulit aurum,
Abstulit innumeris & bonam magnalocis.
Fortè (quod ô falsum sit) nobiliore librorum
Quod ditata fui, sum viduata penu.
Fortunis exuta quibus quantisue per ignes
Sim, nondum plenâ cognitione fruor.
Iacturam rerum sentimus tempore sero,
Quando mali sensus penè sepultus hebet.*

*Iam spoliata ferè quingentis ædibus, omni
Defunctam pœnâ me truce rebar ego.
Cùm noua glisebant flammarum seminarursus,
Hebdomadis sextæ cum via trita foret.
Ædibus ambustis, quæ flamma rese derat atrox,
Emersit, cœlo grande iubar q; tulit.
Hoc mihi diuini documentum tristefuroris
Leniti nondum, sed redeuntis erat.
Sublatis manibus facto publico q; precatu
Id recrudescens sum meduata malum.
Gratulor incolumes se los mansisse penates,
Securos flammæ, diue Luthere, tuos.
Portio magna mei fuit obvia præda fauillis,
Solamen damni dulce sit illud opus.
Hac mihi se placidum testatus imagine Christus
Affore se spondet, dum sua sacra colam.
Ut crepet infestis grassans ardoribus ignis,
Et trucis Hippotadæ sæuiat ira ferox.
Si nos credentes Iouæ committimus vni,
Possumus in mediâ viuere morte pij.*

B

Vos

*Vos quibus est auditamei nouafama pericli,
O mites animos in mea fata date.
Et vos à simili fortunâ posse misellos
Reddi, sollicitâ voluite mente, precor.
Præsentit magnos lugens Germaniam motus,
Præuidet è damnis & sua damna meis.
Tempore frugifero sumus almæ pacis abusi,
Ergo prement nostrum noxia bella caput.
Nunc increbrescunt quæ sacra sinistra per orbem,
Hec Deus excindi vult, nec inulta sinet.
Atque nouæ scelerum formæ sine vindice iusto
Errantes, iram numinis ire iubent.
Ut taceant homines, loquitur polus ipse, Deumq;
Vtorem signis monstrat adesse suis.
Hec ubi trademus rapientibus irrita ventis,
Ac cunctâ miseri destituemur ope.
Obruget & grauum nos tanta procella malorum,
Perfugij nullus possit ut esse locus.
Ultima per pessos nos sub iuga Turcica mittet,
Ad nos namq; Getas dogmata falsa vocant.*

Deut. 32. *Quam vereor, ne nos oracula tristia tangant
Ultimalegiferi vagis adacta minis!*

*
Esai. 3. v. 3. *V& quibus est scelerum secura licentia cordi,
Criminis oblectat quos mala fama sui.
Rom. 2. v. 4. 5. Vindice suspenso leuisomna verbere pænae
Syr. 5. v. 5. 6. 7. Idem ca. 17. v. 18. Quos Pater omnipotens ad meliora vocat:
Eccles. 8. v. II. Turpias etantur magis ausa: proinde reseruat
12. 13. Ad grauioris eos pondera iusta mali.
Ira Dei vigilat, simulet licet ipsa soporem;
Vltiosi qua venit lenta, dolenda venit.
Bella, famem, morbos, incendia, Tartara, mortes
Gens à flagitiis non reuocanda feret.*

Vos

II.

Vosego Teutonicas urbes Islebia mærens
Vestra meo damno damna cauere velim.
Quid prodest cineri seras infundere lymphas?
Ferte, priusquam sit Mulciber ortus, aquas.

III.

Me peragat solam ne dira calumnia solum:
Non alias etiam talia fatamanent?
Multas in toto Germanidos orbe sorores
Esse sui memores ipsa præuestarogo.
Incipit hic flagrum, domus est ubi chara Iehouæ,
Urbs ubi diuinum nomen adeptaiacet.

I.Pet.4.v.17.
Ierem.25.v.19

IV.

Quæsum facta? domos populatrix flammare degit
In nihilum positas splendidiore loco.
Non lapides, muros, non alta cacumina pinnas
Seruarunt, nec opes fortia claustra suas.
Ah! nihil est adeò valido munimine cinctum,
Quod maneat tutum, belligerante Deo.
Terreni clausis arcentur ab urbibus hostes.
Vis summo portas obseret ecqua patri?
Ille per aereos tractus vel mille nocendi
Callet adire modos, ut fera corda domet.
Oppida nulla suo ponant in robore certum
Præsidium, nisi sint præside salua Deo.
Si qua sibi fidit, licet urbs sit ahenea, numen
Diripit huic gazas turrigerasq; domos.

Ier.48.v.7.

V.

Non penitus deleta, bona sed parte superstes
Spiro, meas vires & reparare queo.
In loca sancta suum mittit Deus ipse flagellum,
Attamen ad stygias non ea trudit aquas.

Psal. 118.v.18.

B 2

Ex-

VI.

*Ezai. i. v.8. Exprimo, circumfert quam nunc Ecclesia, formam
Quicquid ab hac superest, urbs quasi vasta iacet.*

VII.

*Arcem, templa, domos amisi vindice flammâ:
Ordo triplex vita quam miserandus hiat!*

VIII.

*Alterius genitrix ego magna vocabar Eliæ,
Ac ingentis eram causa propinqua boni.
Me miseram! me nunc conuerso nomine dicunt
Exanimem viduam compositamq; rogo.
Tempore mutato quoq; nos mutamur: in ipsam
O sortem priscam viua reuertar ego.
Lampada noctifugam peperi tenebrasq; Papales
Cælite discussit noster alumnus ope.
Tunc bona thesauri mater communis habebar:
Nunc sum communis buccina dira mali.
E quo grata loco Pietati nuncia vulgat,
Ex illo reprobis fert malegrata Deus.*

IX.

*Qui fremit arma ferox, causâ victrice Lutheri,
Vt geret auditâ se Papa clide meâ?
Hui! quam clamosos sua templa per alta boatus
Concinet, in quibus est laus simulata Dei!
Voce triumphali mea per ludibria curret,
Optans quam tuleram, quo grauiora feram.
Quippe foret letus turri speculator ab alta,
Quâ cineres oculis posset obire meos.
Conspectis missis in Romula mœnia flammis
Iliacos ignes non secùs ipse Nero.
AEquat utrumq; locus, furor, ira, superbia, luxus,
In Paulum gladios stringit uterq; suos.*

At me.

*At mea fata leuans ego met solamine viuo,
Hæc è scripturâ cælite verba loquor:
Non latere meis mihi gens inimica ruinis
Et tenebris surgam fulgida luce Dei.
Tu ducis plausus in acerbâ sorte piorum,
In caput ergò tuum sors truculentaruet.*

Mich. 7. v. 3.

Sirac. 27. v. 32

X.

*Hostis ut exultas! mala non extrema subiui,
In patrias cecidi filia chara manus.
Me Deus errantem solitâ bonitate reduxit,
Ut castigatam me via recta ferat.
Teleuit as cælo longis anfractibus arcet,
Supplicium grauius mens tua fœda meret.
Hic meus in terris est momentaneus ignis,
Sub Phlegthon te tibi flamma perennis erit.*

XI.

*Liuide, contigerit quem de me rumor acerbus,
Non animos faciat nostra ruina tibi.
Non adeò cecidi minus ut consurgere possim,
Non est placandi spes mihi nulla Dei.
An sine fine premunt ultricia numina fontes?
Flectitur iratus voce precante Deus.
Non mala nostra ferox miserare mouentia fletum?
Quæ possint Thraces mitificare truces.
Tudabis huic pœnas, qui pectora duras sub Orco
Mollit; in immites non Ioua mitis erit.*

*Prouerb. 24.
v. 17. 18.
prou. 17. v. 5.*

*Sirac. 7. v. 12.
Iacobi 2. v. 13.*

XII.

*Cur ego desperem proiectâ mente, seuero
Quod me tentauit Trinari gore Monas?
Non potius superos in mites pectore prono
Quam duros homines percutienda ferar?
A se facta Deus medicatur vulnera; claudi
Metâ vel numero gratia dia nequit.*

*Syrac. 2. v. 21.
I. Sa. 2 v. 6. 7.
Iob. 5. v. 18.
Ose. 6. vers. r.
Syrac. 18. ver.
12, 13.*

*Ast humana saum vindicta replere furorem
Vix valet in cursu cum solet esse suo.*

XIII.

*Altam cum Solymen Babylonica flamma cremauit
Sioniae veluti congemüre nurus:
Sic muliebre genus mea quod foralata frequentat
Vellit fronte comas, & petit vngue genas.
Quem non ista mouet species miserabilis, eius,
Corde sub obducto durametalla rigent.
Crede magis, plagam quam tu patiar is eandem,
Urbs es adhuc placitis prospera si qua bonis.*

XIV.

*Damna sua genti moribundus post huma Moses
Prædictit, certâ vera reperta fide.
Et nimis ex vero querimur nos esse Propheta
Quod minitabatur Teutonus ipse suis.
Cælesti motu sunt numinis ambo locuti;
Mors hominis sancti multa notanda monet.*

XV.

*Scipio bellipotens victor Carthaginis altæ
Hac flagrante suas proliuit imbre genas.
Ergo dies veniet, fatocum Troia peribit
Versiculum referens ô Maro docteruum.
Responsumque dedit quærenti Palladi, Romæ
Se tectis eadem fata timere suæ.
Qui mea contitus procule est incendia mæsto
Pectore se lacrymis abstinuisse queat?
Discat in alterius fatis sua fata, sibi quæ
Præmetuat, miseros & miseretur homo.
Si ferus ærumnis alienis condolet hostis:
Ecquid amicorum mollia corda decet?*

XVI.

*Quam mihi dat verum glacialis ^{vita} flamma vocamen,
Cernis ut à calidis ignibus exanimer?*

Sicubi

Sic ubi flamma vorax Deus est mortalibus vltor,
Frigore concretum pectus inane liquet.

XVII.

Non glacialis ego sed ferrea vita quibusdam
Nominitor. quid tum? non minus ipsa tremor.
Fortia non cedunt domitricibus omnia flammis?
His quoque terribit quæque supra dies.

XVIII.

Iam pridem fueram quæ ferrea vita, per ignem
Cur gemo mutatam me renouante D E O?
Vertat in argentum me nobiliusve metallum,
Gratia quò fabricet plurima vasasibi.

XIX.

Author loquitur.

Mira loquor, sed vera loquor, quæ præpete pennâ
Fama volans ad me missaq; charta tulit.
Vrbs tenet à glacie vitâq; notabile nomen,
Clarior à cunis sancte Luthere, tuis.
Audiuit hæc resonas magnum per inane querelas,
Atque per aereas tristia verba plagas.
Densa coegerunt glomeratas nubila flamas,
Glandibus ignitis quæ micuere pares.
His visis aliqui tremefacto corde fibrisq;
Attonitus instans prætimuere malum.
Impleuere sacris pauidas hortatibus aures
Hi quibus ipse suum credit ouile D E V S.
Venturi secura mali pars pessima vulgi
Excepit salso scommate dogma minax.
Sardoum strages comitatur publicar isum,
Excita dum fato flamma latente furit.
Nil undæ iuuere, nihil sua saxa Penates,
Indomitam carpsit libera flamma viam.

Tertia

Tertia pars urbis cecidit, melioris domorum
Est cineratus honos nobilioris situs.
In rapido cursu tamen a via flamma pepercit,
In qua natus eras magne Luthere, domo.

Ecquis eos ignes praeuisos intulit urbi?
Quis, nisi dans omen prodigiale Deus?
Non nisi præmonitos verbo signis et timendis
Vtulat offensi numinis ira vorax.
Praterit hos solos flagrum commune terentes
Qui pietatis iter dant sua seges Deo.
At vigilare, quibus res est odiosa Lutherus,
Vt fera flamma crepet, non tamen iste perit.
Qui viuus defendit ineluctabile verbum,
Defunctus causa non cadit ante Deum.
Nostra sacrae fidei domus est imperdita flammis,
Cui Christus rupes inviolata subest.

XX.

Viderat omnipotens per Teutonare regna quod essent
Nunc aliena sacro plurima templo viro:
Qui primus soluit vincos a fraude Papali,
Sacrilegosque pio prodidit ore dolos.
Idcirco scese iustas armavit in iras:
Hæc patiar tantam non patienda moram?
Tunc Sophistarum leuum sis fabula: pro me
Stabas, profamâ stabo Lutheretum.
Dixit, & in verbo flammantia tela Lutheri
In patriam torsit: quæ cecidere, cremant.
Constitit in medio rectum natale Lutheri
Illa sum, reliquias igne vorante domos.
Nobile depositum tanti Doctoris ab astris
Vindicat ipse Deus: nos tueamur idem.
Id pro quisquiliis quæ ducitur, hauriet omnes
Hic desolatas flamma superna domos.

Con-

XXI.

Conspuat in cælum contra solemq; loquatur
Turba Lutheranis insidiosa sacris:
Non tamen è neruis conuellet forte salutis
Fundamen nostræ gens benè fulta sumus.
Si quid habent frontis, nequeunt negitare vel hostes
Certa Lutheranam signa probâsse fidem.
Ipse suas flamas polus ut iaculetur ab alto,
Dogmatis arx nostræ non adolenda manet.

XXII.

Diue Luthere tuæ patriæ quid præcinis oræ,
Obruit igniuomis quam Deus ipse globis?
Te moriente simul Concordia mortua, nata
Bellorumq; nouæ sunt ubiung; faces.
Hæ nunc maturæ prorumpent, Teutonis omnes
Absument veras deliciasq; soli.

XXIII.

Zeuxis in effusum resoluto splene cachinnum
Emoritur, pictam dum sibi cernit anum
Occidit ipse Sophus risu Chrysippus anhelo,
Cùm pingues ficus segnis asella vorat.
Quamlibet in publicam cladem sua lumina figat,
Desipit haud alio plebs feræ nostra modo.
Vstatuos quosdam ciues Islebia flammæ
Pessundant, in eas qui retulere iocos.
Sic & in arsuris Sodomæ & ciuibus urbis
Futilibus sannis turbacremonda vacat.
Dum facit ipsa sibi ludos & ridet in ausis
Turpibus impietas, heu! malesana perit.

Gen. 19. v. 14.

XXIV.

Ecquid adhuc surdas Superis minitantibus aures
Præbes, nec mystis das Alemanne fidem?
Credas, non credas: prædicta pericula sancto
Agrege doctorum stant caput ante tuum.

C

ipsa

Ipsa Lutheri adæ diuini patria flammis
Penè perusta vagis (proh!) mala quanta docet?
Contemptrix verbi quod Teutonis ora sit olim
Danda rogo, vates ipse Lutherus ait.
Attrahimus nostris ultrices moribus ignes,
Alget enim vera relligionis amor.
Ista flabella mouent ventos, qui numinis ira
Incutiunt magnum robur aluntq; facem.

XXV.

Quot clades instent in mundi fine videmus,
Dum sibi quodq; nefas libera fræna rapit.
Terra tremit tumefacta, fretum furit obice rupto,
Aere bellis obo Martia signa tonant.
Turcicus in nostrum iugulum stat mucro paratus,
Ciuilis calido feruet agone furor.
Omne timenda latus cingunt incendia nostrum,
Pluribus & pœnis obuia turba sumus.
Vah! longo flagrans Islebia flebilis æstu
Argumenta Dei vindicis alta dedit.
Non lymphæ potuere truces restinguere flamas,
Et sunt in cinerem templare redacta nigrum.
Ardet & in cursu vindicta superna citato
Non cohibenda volat, nam sacra pura iacent.
O lacrymis precibusq; Deum placate reuerst,
Non aliis undis publica flamma fugit.
Scintillæ latitant, fomes ne detur iisdem,
Vortice ne lato Teutona regna crement.

XXVI.

Vrbs lacrymosa tibi quod consolabile dictum,
Carmine finito collacrymante, loquar?
Id prædulce Iabi: Dominus dedit, abstulit idem,
Hic tibicum lucro reddere dempta potens.
Nonne Iobus patiens recipit bona perdita flammis
Omnia, munifico restituente D E O?

Alta

XXVII.

Alta mane supraq; tuos exurge dolores,
Pectus & infractum quo potes usque tene.
Non in damnatuos oculos refer ista perenni
Obiectu, quæ sunt grata relicta, vide.
Dememiniisse malum lapsum, præsentia sensu
Dulcia complecti tristia multa leuat.

XXVIII.

Idyllion.

Quid Rosa rosa doles? quod oles à vepre perusto?
Quid mæres? hæres an quòd in igne nouo?
Vnda profunda tui luctus est fluctus amarus,
Corda graui portâ duraq; cura terit.
Floreas, sed erat flos ille caducus: adedit
Teros cælestis, eos animansq; facem.
Cur tibi flamma pluit? luit an tua culpa? tuas né
Ante fores mores es speculata feros?
Ante tuum limen crimen stat, postis & hostis?
Se texit lolium sub folium né tuum?
Fies sana, pies modofana suauibus auris,
In specie planâ cunctaq; vana caue.
Ne tibi sit fomes comes, ut venientibus annis
Mellificas matres portus & hortus alas.
Ne diri miriq; viri tua germina lèdant
Occipitaluo flaccidulisq; genis.
Ne strepat insectum, ne repat inutilis ad te
Bestia, sis fortis mortis & orba metu.
Né ve lacum nec acum refer: in te semper & ad te
Sit ratus & gratus clamor amorg. Vale.

C 2 QVE-

QVERELA GERMANIÆ.

MAgnumini victrix ego nata Tuisconis, ipso
Cæsarei sacro numinis aucta throno:
Sum vates funesta meis alisq; timendo
Augurio: nec enim sum, velut ante fui.
Hei! quibus insomnes curas aperire loquelis
Quib; vorant miseris quæ mea corda modis?
Auriculas inusa meas quæ nuncia radunt?
Cogor in attonito viuere tota metu.
Ipsa quod ante meos oculos discriminarerum,
Intueor? iam sum nescia penè mei.
Conticeam querulis ululatibus ipsa remissis?
Nec mea damna ferunt, nec peregrina sinunt.
Est status extremo sic ærumnosus in ævo,
Sufficient lacrymis ut freta nulla meis.
Heraclite redi, tibi deplorata perennem.
Materiam flendi tempora nostra dabunt.
Sit licet Herculeo pectus mihi robore fultum,
Fama refert populis quale fuisse meis:
Fracta cadet tantæ sapientia mole ruinæ;
Plus valet humanis viribus ira DEI.
Alta mei veniant obliuia siue meorum,
Omnis & amissi sensus abesse queat?
Non adeò leuis est rerum iactura mearum,
Ut possim gemitus dissimulare graues.
Aduersis mea sic agitur fortuna procellis,
Posit ut hac usquam tristius esse nihil.
Teutones exciti tumulis, mea turba, vetusti
Limarent oculis si mea fata suis:
Esse (nec infior) Germania prisca negaret.
Dissidet à formâ forma priore mea:
Decrescit Germana fides & Teutona virtus,
Atq; meæ gentis gloria prisca iacet.

Turpi-

Turpibus exemplis qui conselerantur iniqui
Temporis, illorum copia magna subit.
Contrahor in rugas longâ defleta senectâ,
(Vt mos grandeus) sum propè mentis inops.
Moribus assuescor usq; puerilibus, omni
Obvia ludibrio nunc populisq; probro.
Est in me rerum natura nouata? supremum
Exitiumnè meas conspicor ante fores?
Aetatis decursa mea num linea? cessat
Curriculo positus Terminus iste meo?
Forma gigantæ teclis Chaldaea lutoſis
Articulis leuum stat titubatq; pedum.
Ecce mei corpus valde lacerabile regni
A vario morsus sustinet hoste feros.
Omnibus imperiis fatalis meta cucurrit,
Quâ tactâ, non est longius ire datum.
Contemptam tristant incommoda quanta senectam!
Id quod ab exemplo sum maledicta meo.
Quid de me solâ queror? ingens fabrica mundi
Iam labat, & finem sentit adesse suum.
Non per agunt solitos communia tempora motus,
Hæc aduersa suis legibus ecquideunt?
Æstiui vegetans Solis calor ipse refrixit,
Deficit omniparam vis genitalis humum.
Annoso consumpta situ ceu tecta tremiscunt:
Sic trepidant senio terra polusq; graui.
Præcipiti stant cuncta loco, trisiemq; ruinam
Naturæ fragili sunt minitata diu.
Quis putet? hic annus quartâ vice vidit, Olympi
Luminibus magnis triste fuisse chaos.
Tacta dolore latent velamine tecta q; pullo,
Ne sþpectent tantis secula fæta malis.
Quin sua cœlestes faculae purgamina nostrum
In scelus eiiciunt conspuimurq; polo..

mol. D. In. 2.

C 5 Vidi

Vidimus exortos ferali crine Cometas
Offensi terris signa dedisse D E I.
Matres progenitis monstrosis fætibus omen
Miserunt stragis vindicis horrificum.
Plurima morborum grauium discrimina surgunt,
Aucta quibus prohibet crima nostra D E V S.
Annua reiunos fallunt sua vota colonos,
Duraq; pauperies pleraque tecta premit.
Ausonius, Gallus, Iudeus, Iberus & Anglus
Exugunt gazas, sicut hirudo, meas.
Vipereum gremio genuse quid alente fouemus?
Institor ingratus commoda nostra rapit.
Iam pudet esse meos Germani sanguinis, usos
Exoticoc cultu, more, lepore, comâ.
Gentibus admissis alienis dantur honores
Et loca clara, iacet Teutonus ante pedes.
Verus amor planè glaciali frigore torpet,
Quemlibet & gratis pænitet esse probum.
In lingua pietas, in vultu candor oberrat,
Sed dolus in factis calliditasq; sedent.
Censibus exactis orat ploratque misellum
Vulgus, & exhaustas esse queruntur opes.
Flagrat amor cædum: Proceres tenet alta libido
Alterius sceptri, nec sua sola placent.
Seditiosa graui motu certamina feruent,
Multaque se tingunt regna cruore suo.
Conuertunt proprias in mutua viscera vires
Sæpè domi, quasi sint prælia nulla foris.
Gallia Teutonici multum tepefacta cruoris
Imbibit; hoc premium pro pietate tuli.
Ipsa repletur adhuc plaga Belgica sanguine nostri
Militis, armorum non habitur a modum.
Auxerunt Scythicos mea castra subacta triumphos:
Quos ego cæde meâ non satiare queo.

Danu-

Danubius volvit quot funera mœsta meorum?
Quot Sauus Hungarici nobile flumen agri?
Martius in pauidis animis defer buit ardor,
Nec mea gens pugnax est, velut ante fuit.
Fundit belligeros omni sine fruge labores
Dum probra dat superis flagitiisq; calet.
Quidam deficiunt à Teutone milite, quidam
Frangunt oblatâ ditione fidem
Sublati restant grauiora pericula; quando
Culpa ferox crescit, fit quoque pæna ferox. a
Est timor exitii tragicus communis haruspex,
Pectora qui tineat more voracis edit.
Præmonet horrendos casus à Marte timendos
Insolitis tellus obstupefacta modis.
Nec dum pænarum satis est: noua flamma malorum
Ignibus Islebis indigitata, calet.
Relligio contempta vago pede tristis & exul
Ambulat, in uitis distrahitur que comis.
Illa canit populis feralia fata, sed isti
Heu rigidos silices cor de feroce gerunt.
Quām felix Alemannus eras, cum nocte Papali
Dispulsa vera lucis amator eras?
At nunc posteritas tua prosperitate priori
Excuditur, tenebras rursus adorta nouas.
Pellitur è templis cur indubitabile verum?
Dogma Lutheranum præforibusq; iacet?
Aversus sacris à puris adueni aponit
Tecta quid admuros relligiosa tuos?
Quā prius insonuit fidei doctrina, quid illie
Nunc nisi quod faciat cum ratione, sonat?
Nubibus offusis cœlestis adorea Christi
Cur sic oculitur veraque fama D E I?
Ecquid Agyrtarum colis agmina vafra, potentum
Ad nutum toties qui sua sacra nouant?

Lettit. 26.
v. 21. 24. &c.

Sapient. 17.
v. 11. 12.
Luc. 21. v. 25.
Iob. 15. v. 20.
&c.

Hinc

Hinc tibi, si nescis, ebullit lerna malorum;
Non recte culto numine pœna subit.
Manat & omne nefas abiecta dogmate recto,
Manat & è lauare religione nefas.
Fœdera soluuntur: contractus fraude laborant:
Turpe lucrum, tabes publica, rodit opes.
Omnis honos veri sacrificia dicit atq; prophani,
Est labefacta fides per foras, templos, domos.
Luditur ambiguis verborum sèpè cothurnis,
Inuoluuntq; suum flexible dogma plicis.
Pro veteri candore nouum simulamen amatur,
Pro virtute dolus, pro probitate probrum.
Flore pudicitia messo Zizania fœda
succrescunt Veneris quæ Latialis erat:
Germanas eadem nunc libera visitat oras,
Ac impune ferens quæq; nefanda patrat.

Fastus mira sibi neq; visa prioribus annis
Indumenta parat, simolasq; refert.
Successere bonis mala; rectis curua; piisq;
Impia; rebus abest, qui fuit ante, color.
Hæcerum transuersa nisi mutetur imago,
Fortunæ nullâ spe melioris alor.
Immò sequi peiorareor: Germania dicar
Flebilis esse recens: prisca beatafui.
Explodat mea dicta licet mala turba virorum,
Non tamen euentus sunt caritura suo.
Et gens fatidicos irrsit Ebræa Prophetas
Qui Babylonæum præcinuere iugum.
Desiero, si rem septenis clausero verbis:
Sum passura vicem, vel ruet axe polus.

DE

DE TERRÆ MOTV.

I.

NON volat ad pœnas incurſu præpete, signo
Illas portendit sed præeunte D E V S.
Et vocat ad frugem meliorem lege minaci,
Increpat exemplis terrificis ve reos.
Sapè vel in terrâ vel in æthere triste resultat
Omen, in hoc ſpectat quid mereatur homo:
Pignora ſic monitu non obsequioſa ſeuera
Corrigit antè pater, quām flagra corripiat.
A nato ſex atque decem cum ſecula Christo
Irent, his annus connumerandus erit:
Pendula cœleſtes & aquas cùm Libra moueret,
Nobile Francophorâ concelebrante forum:
Magna ſecuti ri mater præſaga tumultūs
Edidit in noſtrum murmur adira nefas.
Totaq; viſceribus concuſſa remuguit imis,
Mouit & ex neruis claſtra trabesq; ſuis.
Oppida magna fragor tremefecit & actus obiuit
Mœnicolas curſu Rhenicolasq; cito.
Sede ſuâ mouit vigiles tremor ille patresq;
Excusſit thalamis: tūm crepuere Lares.
Diſſiluit vasto quoque maximaturris hiatu,
Quā miscet Rheno Mœnus amœnus aquas.
Eſt à Germanâ Duce nat a propago virilis,
Momento, fremitum quo ſola quassa dabant.

Tale notabilibus ſpectaclum triste ruinis
Non Procerum motus ſignat & arma D E I?
Vitraque præforibus ſtant; Numinis ira videtur,
In partes abeunt ſcissag; corda Ducum.

D

Sic

Jerem. 18.
Pſalm. 7.
Matth. 3.
Luc. 13.
Malach. 3.

Sic etiam gemuit tellus concussa, priusquam
Vuida ciuili sanguine Roma foret.
Et Solymam spectanda nouis simulachra figuris
Omnibus in noto præmonuere loco?
Non vada Franca satis clarent? Alemannia non huc
Confluit? haud docet hic damna cauenda D E V S?
Nos erimus talpæ, nec Iberos neve Tomitas
Curantes, ad nos qui sua castra mouent?
Ah! resipiscamus: peccatis tempore lapsi
Indultum satis est: nos Metanæa decet.
Si scelerum modus atque pudor morumq; vigescit
Curare gendorum, tollitur ira D E I.
In neruum furor erumpet diuinus, ab istis
Nifuerit melior vita profecta minis.

II.

Eliciens mea ferales Elegia querelas,
Tristibus è causis tristia signa dedit.
Ille tremor terræfaustum quoque dicit in omen:
Sit lætum versa nunc Epigramma vice.
Obiectum varios effectus exerit unum,
Pro ratione rei suscipientis idem.
Sole lutum durescit hians, sed cera liquecit.
Sic mala signa malis, sunt bona signa bonis.
Quid referunt? magnos tellure ciente tumultus,
Albanæ regalis dedita Christicolis?
O bona gratidicis & nuncia digna quo hymnis?
Gratatur nobis nostraq; plaudit humus?
Hebreis ita Niliacas linquentibus oras
Libratis montes subsiluere iugis.
Tunos nate D E I Scythicâ feritate redemptos
Assere sic: populum ceu Pharaone suum:

Obla-

*Oblatos à diuinâ bonitate triumphos
Pectoribus gratis Teutones excipiant.
Si nolent, cælestis erat quo gratia maior,
Hoc grauior veniet vindicis ira D E I.*

Dedico Diuinis Debita Dona D E O.

*PETRO UFFENBACHIO
MED. EXCELLENTISSIMO COM.
patrimeo dilectissimo.*

Nostra tuis oculis subiecta Poemata signet
Iudicij rectus calculus iste tui:
Albus, an ater erit? non refert: adde, nec arctum
 Respicias nostræ fœdus amicitiæ.
Multis nostra locis censorialima vetustos
 Eradet versus, expoliat ve nouos.
Si suus authori liber ipsi displicet, eccui
 Lectori placeat? sim mihi Censorego?

F I N I S.

